

DIRECTEUR VAN DE DRIJVENDE BADINRICHTING IN HET ROKIN

De eerste bewoner van villa Oud Holland

BUSSUM Wie kent niet villa Oud Holland aan Nieuwe 's-Gravelandseweg 9? Johan Leur woont er vanaf 10 oktober 1898 tot 9 augustus 1915 met huisknecht Jan Valkrecht en dienstmeisje Jetske Faber. Van 1905 tot 1923 woont er ook het echtpaar Jan Hoekstra, hout-handelaar, en Alida Leemans met hun vier jonge kinderen Sybrand, Margaretha, Hendrik en Jan, een villa vol vrolijk jong leven. Amsterdammer Johan Leur bleef ongetrouwd en houdt van gezelligheid.

Oud Amsterdam

In drie generaties komt de familie Leur tot welstand. Opa Hendrik Anton Leur woont op de Nes A 321, vlakbij het veilinghuis De Brakke Grond. Zijn zoon Johan, geboren in 1800, handelt in huizen. Hij trouwt met molenaarsdochter Arriaantje de Ruyter. Nes A 321 wordt het kantoor en op de Keizersgracht 394 wonen zij. Arriaantje schenkt het leven aan vijf kinderen, van wie er de dochters Clara en Jacoba in leven blijven. Zij overlijdt uitgeput in 1837.

Op 6 augustus 1840 hertrouwt Johan met Geertruy Engelina Klunkert, een weduwe van 30 jaar. Na drie kinderen die al snel overlijden, komt op 26 augustus 1844 zoontje Johan jr. ter wereld en op 5 februari 1847 volgt Willem, twee gezonde kereltjes. Op de Keizersgracht nr. 394 wonen nu vader Johan sr., moeder Geertruy, de twee dochters Clara en Jacoba van moeder Arriaantje de Ruyter en Geertruy's twee zonen Johan jr. en Willem, verder Geertruy's moeder, de weduwe Elisabeth van Zijp, Nicolaas van Rees de boekhouder en de dienstbodes. Het is gezellig in de Keizersgracht 394. Johan sr. is behalve makelaar ook een verdienstelijk amateurschilder van stillevens en figuurstukken. Pieter

■ Villa Oud-Holland, Nieuwe 's-Gravelandseweg 9.

Scheen vermeldt hem in de Lexicon der Nederlandse Beeldende Kunstenaars 1750 – 1950.

Geertruy's moeder, Elisabeth van Zijp, is een vermogende weduwe. Zij woonde met haar man Willem Klunkert op de Heerengracht 601. Willem handelde in huizen en bouwde daarmee een aanmerkelijk vermogen op. Hij overleed in 1814 en Elisabeth overlijdt in 1855, 75 jaar oud. Haar vermogen gaat naar haar twee dochters Wilhelmina en Geertruy Klunkert, de vrouw van Johan senior, die 10.000 gulden schonk aan het Diaconie Wees-, Oude Mannen- en Vrouwenhuis der Hersteld Evangelisch Lutherse Gemeente.

Johan en Willem Leur

Johan jr. en Willem zijn geboren met een gouden lepel in de mond. Johan gaat in militaire dienst en

■ Links Herenstraat 2a (bestaat nog) en 2 (heeft plaatsgemaakt voor zaal Bel Ami.)

krijgt op 22 juni 1872 eervol ontslag als 2e luitenant bij de Schutterij van Leiden. Zijn vader Johan senior overleed op 25 augustus 1871, waarna Johan junior onmisbaar

werd verklaard. Hij neemt 1872 het beheer over van de drijvende badinrichting in het Rokin. In deze inrichting schuin tegenover de Nederlandse Bank kunnen de grachtbewoners voor 50 cent een geneeskrachtig bad nemen met zwavel, moederloog, eikenschors, dennennaalden, zemelen en potas. Wees gerust, rond 1900 krijgt elke wijk in Amsterdam een badhuis op het droge, zonder kruiden, maar ook in de winter met warm water. Johan jr. verkeert in de "high society". Hij is van 1877 tot 1880 lid

van de Jachtvereniging NIMROD. Hij organiseert met jonkheren, baronnen en mannen-met-dubbelnamen jachthonden-tentoonstellingen. Op 24 oktober 1878 is hij aanwezig bij het Jubelfeest "Hulde aan de Noordpoolvaarders" in het Amstelhotel. Zo'n 82 contribuanten aan de expeditie van het Aardrijkskundig Genootschap met de schoener Willem Barentsz naar de Noordelijke IJszee vierten de behouden thuiskomst. Was ook W.A. Huygens van Brinklaan 131 in Bussum, de ontwerper en bouwer van de dubbelwandige schoener uitgenodigd? Tussen alle huldespeeches en lofzangen op de helden van de Poolzee verzorgt Johan jr. als 'Jonkheer Speelman' komische intermezzo's.

Bussumer Johan Leur

Als de longen van Johan jr. niet langer de Amsterdamse smog verdragen, verhuist hij op 27 april 1889 naar Herenstraat 2 in Bussum, waar zijn broer Willem en halfzus Clara al sinds 2 mei 1884 wonen. Op 3 november 1894 vertrekt een hoestende Johan naar Montreux om te kuren. Hij keert op 1 oktober 1898 gezond terug naar zijn nieuwe villa Oud Holland.

Ook in Bussum is Johan Leur sociaal actief: in december 1900 als lid van de Bussumse Commissie die inzamelt voor een Nationaal Geschenk aan Koningin Wilhelmina, in oktober 1902 als collectant voor de verslagen Zuid-Afrikaanse Boeren en in augustus 1910 als medeschenker van 4000 m2 terrein voor de bouw van de (Gooische) H.B.S. In augustus 1915 verhuist Johan naar Heemstede, Zomerluststraat 8, waar hij overlijdt op 21 januari 1918, 73 jaar oud.

Bronnen: Archief Amsterdam, Regio Archief Naarden, Genlias voor persoonsgegevens; Stichting Historische Interieurs Amsterdam: Marieke Damstra en Barbara Laan: Villa Oud Holland door C.J. Kruisweg; vele berichten uit Algemeen Handelsblad en De Gooi en Eemlander; Martijn de Jong: 'De Amsterdamse "waterbeschaving": baden, zwemmen en wassen', Historiek 2016. Foto badhuis bewerkt door Mark Nap / Het Familie Archief.

Gerard Hoogendijk

■ Hermanus Petrus Schouten, De Nes, 1741.

■ HO3 Keizersgracht 394.

■ Badhuis aan het Rokin, ansichtkaart A.F. Rooswinkel, bewerkt door Mark Nap.